

על נטיילת ידים

הפעולה הראשונה של הבוקר

מה שראינו עכשיו

- פעולה <מדות>לב <מדות>פעולה וחוזר. כל פעולה שאנחנו עושים – נטמעת בנו ונעשית חלק ממנו. לטוב ולמוטב. בבוקר המשמעות של הפעולה היא גדולה יותר. ולכן עלינו לבחור פעולות מדויקות.
- ברכות השחר יושבות על המתווה בין הפנים לחוץ, מחברות אותנו אל נשמתנו, ומכינות אותנו לקראת מה שנפגוש ביום הקרוב.
- המלים הראשונות של הבוקר הן בתפילת מודה אני. ומבטאים את קריאת הכיוון אל היום כולו: להיות בהכרת טובה, להודות אל האמת, ולהכיר באמון שה' נותן לנו – שבעצם מחייב אותנו ונותן לנו אחריות על כל מה שיקרה איתנו היום.

הפעולה הראשונה של היום

גמרא: כי משי ידיה לימא: "ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו
על נטילת ידיים"

רמב"ם: כְּשֶׁנֹּטֵל יָדָיו מְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל
נְטִילַת יָדָיִם.

והנה רושם המעשים פועל על הדיעות והמדות תמיד, וביותר המעשים הראשונים לעת בוקר שיפקח
האדם את עיניו... על הצעדים הראשונים של חיי כל יום יפעלו יותר המעשים...

המלים הראשונות של היום

לפי שידין של אדם עסקניות הם ואי אפשר שלא ליגע בבשר המטונף בלילה.
תיקנו ברכה קודם שיקרא ק"ש ויתפלל

רא"ש

אסור לילך שלא לצורך גדול בלא נטילת ידים, דכשהאדם ישן אזי מצאה רוח רעה מקום להתדבק בו, כי כן חפץ וחשק הטמאה להתדבק באיש הישראלי להחטיאו. אך כל זמן שהאדם ער ורוחו ונשמתו בקרבו, אי אפשר לו להתדבק כל כך, אם לא כשמסיר יראת ה' ממנו לגמרי, ואז טמא טמא יקרא. אבל בעת השינה שרוחו ונשמתו מסתלקים מן האדם ולא נשאר בו אלא נפש חיוני, אזי שורה רוח הטומאה עליו, וכאשר יעור משנתו וחוזרת נשמתו, אזי רוח הטומאה השורה על הגוף בעל כורחו הולך לו, רק על האצבעות שהם קצות הגוף, משם אינו עובר אלא על ידי נטילה.

חיי אדם

על נטילת ידיים

טְהַרַת הַיָּדִים שְׁלִפְנֵי הַתְּפִלָּה וּבִרְכָּתָהּ, מְנַשְׂאֵת הִיא אֶת נַפְשֵׁנוּ, לְרוּם הַמַּחְשָׁבָה שֶׁל יְסוּד הַתְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּרוּם עֲזָה בָּאָה בְּאַמַּת עִם טְהַרַת הַמַּפְעָלִים וְעַם קִדְשֵׁת הַחַיִּים הַנִּעְשִׂים בְּפִעֵל כַּפָּיִם. הַתְּפִלָּה תִּבְיַע אֶת זֹהָר הַנִּפְשָׁה, אֶת רוּמָמוֹת כְּבוֹד אֵל הַנוֹבְעֵת מִתּוֹךְ הַנִּשְׁמָה הַטְּהוֹרָה. אֲבָל הַנְּבִיעָה הַזֹּאת בֹּא תָּבֵא בְּטְהַרְתָּהּ רַק עִם טְהַרַת הַמַּעֲשִׂים שֶׁבַח־יַיִם הַמַּפְעָלִיִּים, הַנִּעְשִׂים בְּפִעֲלַת הַיָּדִים. וְהִנֵּה הַטְּהַרָּה שֶׁל הַמַּעֲשִׂים וּבֹר הַכַּפָּיִם הֵם הֵם הַמְּכַשְׂרִים אֶת הַתְּפִלָּה, וְכִמוֹ כֵּן עוֹזְרֵת הִיא הַתְּפִלָּה לְצַחֲצַח אֶת הַנִּפְשָׁה, לְהַעֲמִיד אוֹתָהּ בְּמִכּוֹן אוֹרָה, לְהִרְאוֹת לָהּ אֶת כְּבוֹד הַקִּדְשָׁה, אֶת אוֹר ד' וְנֵעַם קִדְשׁוֹ, שֶׁהוּא קָשׁוֹר הַרְבֵּה עִם טְהַרַת הַמַּעֲשִׂים. אֲמָנָם הַטְּהַרָּה הַמַּעֲשִׂית יֵשׁ בָּהּ מֵדוֹת רַבּוֹת וְשׁוֹנוֹת, מִדְּרָגוֹת עַל־גַּבֵּי מִדְּרָגוֹת, זוֹ לְמַעַלָּה מִזֶּה. וְכַשְׁמֶצְלוֹת הַיָּדִים מְכַל טְמֵאָה, מְכַל פְּעוּלָּה יְרוּדָה וּמְזַהֶמָּה, צְרִיכוֹת הֵן לְהַנְשִׂא לְרוּם עֲלִיוֹן, לְהִיּוֹת מְנַטְלוֹת וּמוֹרָמוֹת לְמַעֲשִׂים כַּבִּירֵי קִדְשָׁה, מְלֵאֵי חֶסֶד וְהַדְרַת קִדְשָׁה, - הַקִּדְשָׁה שֶׁל נְטִילַת יָדִים, וּפְאָר הַחַיִּים שֶׁבְּהַגִּיגוֹת בִּרְכָּתָהּ.

בבואו אל הקודש

רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו גמ'
שחרית רוחץ פניו ידיו ורגליו ואחר כך יתפלל רמב"ם

לפי שבשחר אנו נעשים כבריה חדשה דכתיב 'חדשים לבקרים רבה אמונתך',
צריכים אנו להודות לו יתברך על שבראנו לכבודו לשרתו ולברך בשמו ועל
דבר זה תיקנו בשחר כל אותם הברכות שאנו מברכים בכל בוקר ובוקר ולפיכך
אנו צריכים להתקדם בקדושתו וליטול ידינו מן הכלי ככהן שמקדש ידיו מן
הכיור קודם עבודתו

נטילת ידיים ורגליים

ואם תאמר א"כ למה אין עושים נטילה לרגלים כיון דחד טעמא להם, על זה תירץ הרב יפה שעה ז"ל דברגלים נאחזים יותר מן הידיים, ולכן לתוקף אחיזתם אין לנו כח לדחותם משם בנטילה, ורק הכהנים בזכות המקדש והעבודה היה להם לדחותם גם מן הרגלים, ולכך כתיב בהו ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם. ובזה תבין טעם חיוב רחיצת ערב שבת פניו ידיו ורגליו, כי זכות שבת יכולה היא שתגין עכ"ד

העבודה צריכה לטהרה

...הפעולות של האדם, מצד חמרו, הידיים, והנטיות החמורות
בטבען במהלכן, הרגלים, צריכות הן לפני העבודה להתקדש
ע"י הטהור, המוכן ועומד בסדריו האלהיים, באפן המכשיר את
העובדים לעבודתם בקדש, להתעלות על ידה, ולהעלות עמהם
את כללותה של האומה כולה, הקשורה עמהם בקשר חיים
אחד.

חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך

אמר דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות.

מדרש

< ותרגילנו בתורתך - בסוף ברכות השחר

< עליית הרגל, בשלושה רגלים

מה שראינו היום

- הפעולה הראשונה שאנו עושים בבוקר (בימינו) היא נטילת הידיים.
- שלוש סיבות לנטילה: הידיים העסקניות, רוח-רעה, ובריה חדשה (יש כמה השלכות לכל אחת מהסיבות שלא כאן המקום לפרטן)
- הידיים מייצגות את פועל כפינו והם האיברים איתם אנו מבטאים את הבחירה החופשית ועושים מעשים בעולם (בניגוד לרגליים שמייצגות את המעשים הבאים מכח ההרגל, עליהם נבקש בהמשך).
- עלינו לחבר את התודעה אל הפעולה: לבקש על ידינו העסקניות שיהו מחוברות אל הקודש, שמה שנעשה היום יהא בטהרה, הן בדברים הגדולים והן בדברים הקטנים (וכך להסיר את הרוח הרעה שנמצאת בקצוות). ולבוא אל היום בתודעה של כהנים במקדש החיים וכך אל כל מה שנבוא איתו במגע ביום הקרוב.

וטֵהַר לִיבָנוּ לְעֵבֶדֶךָ

אנו צריכים להתקדם בקדושתו וליטול ידינו מן הכלי
ככהן שמקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו

שו"ת הרשב"א

וְטֵהַר לִיבָנוּ לְעֵבֶדֶךָ בְּאַמַּת

תפילת שבע